

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

YATIRIM TEŞVİK BÜLTENİ -KASIM 2017 VERİLERİ-

TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa no
1. 2017 Yılı Kasım Ayı Gelişmeleri	1
1.1. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Genel Karakteristikleri	1
1.2. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Bölgelere Göre Dağılımı	1
1.3. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Mahiyetlerine Göre Dağılımı	2
1.4. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	2
1.5. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Türlerine Göre Dağılımı	3
2. 2017 Yılı Ocak-Kasım Dönemi Gelişmeleri	3
2.1. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Genel Karakteristikleri	3
2.2. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Bölgelere Göre Dağılımı	4
2.3. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Mahiyetlerine Göre Dağılımı	5
2.4. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	5
2.5. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Türlerine Göre Dağılımı	5
3. 2012/3305 Sayılı Karar Dönemindeki Birikimli Gelişmeler (20.06.2012 – 30.11.2017)	6
3.1. Yatırım Teşvik Belgelerinin Karşılaştırması	6
3.2. Yatırım Teşvik Belgelerinin Bölgesel Bazda Karşılaştırması	6
3.3. Yatırım Teşvik Belgelerinin Mahiyetlerine Göre Dönemsel Karşılaştırması	7
3.4. Yatırım Teşvik Belgelerinin Türlerine Göre Dönemsel Karşılaştırması	7
3.5. Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	7

YATIRIM TEŞVİK BELGESİ BÜLTENİ -KASIM 2017 VERİLERİ-

1. 2017 Yılı Kasım Ayı Gelişmeleri

1.1. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Genel Karakteristikleri

2017 yılı Kasım ayında, öngörülen sabit yatırım tutarı toplam 84,8 milyar TL olan 639 adet Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiştir. Düzenlenen belgelerde toplam 25.590 kişilik istihdam öngörülmektedir.

	Belge Adedi			Öngörülen Sabit Yatırım Tutarı (milyon TL)			Öngörülen İstihdam (Kişi)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
2015	20	305	325	459	5.359	5.818	1.262	12.340	13.602
2016	29	469	498	529	5.262	5.791	1.937	9.723	11.660
2017	42	597	639	77.642	7.127	84.769	5.463	20.127	25.590

Kasım ayında düzenlenen 639 adet Yatırım Teşvik Belgesinin 597 adedi yerli firmalar, 42 adedi yabancı sermayeli firmalar tarafından alınmıştır. Yerli firmalara düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 7,1 milyar TL olurken, yabancı sermayeli firmalara düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 77,6 milyar TL'dir.

1.2. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

2017 yılı Kasım ayında verilen teşvik belgelerinin 224 adedi I. Bölgede, 125 adedi II. Bölgede, 81 adedi III. Bölgede, 67 adedi IV. Bölgede, 59 adedi V. Bölgede, 79 adedi VI. Bölgede ve 4 adedi Muhtelif Bölgelerdedir.

	Belge Adedi			Öngörülen Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I.Bölge	97	166	224	1.500	2.142	3.911
II.Bölge	69	86	125	1.368	643	1.803
III.Bölge	52	86	81	1.328	730	76.852
IV.Bölge	33	49	67	908	339	822
V.Bölge	40	71	59	489	356	496
VI.Bölge	33	38	79	190	299	779
Muhtelif Bölgeler*	1	2	4	35	1.282	106
Toplam	325	498	639	5.818	5.791	84.769

* Birden fazla ili kapsayan yatırımlar

Öngörülen toplam sabit yatırım tutarının ise 3,9 milyar TL'si I. Bölgede, 1,8 milyar TL'si II. Bölgede, 76,9 milyar TL'si III. Bölgede, 822 milyon TL'si IV. Bölgede, 496 milyon TL'si V. Bölgede, 779 milyon TL'si VI. Bölgede ve 106 milyon TL'si Muhtelif Bölgelerdedir.

Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Yüzde Dağılımı

	Belge Adedi			Öngörülen Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I.Bölge	%30	%33	%35	%26	%37	%5
II.Bölge	%21	%17	%20	%23	%11	%2
III.Bölge	%16	%17	%13	%23	%13	%91
IV.Bölge	%10	%10	%10	%16	%6	%1
V.Bölge	%13	%14	%9	%8	%6	%0,6
VI.Bölge	%10	%8	%12	%3	%5	%1
Muhtelif Bölgeler*	%0,3	%1	%1	%1	%22	%0,1
Toplam	%100	%100	%100	%100	%100	%100

* Birden fazla ili kapsayan yatırımlar

1.3. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Mahiyetlerine Göre Dağılımı

2017 yılı Kasım ayında düzenlenen 639 adet belgenin 412 adedi komple yeni yatırım, 167 adedi tevsi, 60 adedi de diğer mahiyetlerdeki yatırımlardan oluşmaktadır. Kasım ayında yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam 84,8 milyar TL'lik sabit yatırım tutarının 81 milyar TL'si komple yeni yatırım, 2,7 milyar TL'si tevsi ve 1,1 milyar TL'si de diğer mahiyetlerdeki yatırımlardan oluşmaktadır.

	Komple Yeni Yatırım		Tevsi		Diğer*		Toplam	
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)
2015	222	3.490	68	1.981	35	347	325	5.818
2016	373	3.130	84	1.845	41	815	498	5.791
2017	412	80.970	167	2.663	60	1.136	639	84.769

* Modernizasyon, Entegrasyon ve Ürün çeşitlendirme yatırımları

1.4. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Kasım ayında verilen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam 84,8 milyar TL'lik sabit yatırım tutarının 77 milyar TL'si Enerji sektöründe, 3,8 milyar TL'si Hizmetler sektöründe, 3,9 milyar TL'si İmalat sektöründe, 71 milyon TL'si Madencilik sektöründedir.

	Enerji			Hizmetler			İmalat			Madencilik		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2015	45	899	537	129	2.744	8.072	140	2.120	4.889	11	55	104
2016	189	2.506	466	112	1.409	4.720	194	1.848	6.406	3	27	68
2017	105	76.954	2.887	183	3.822	11.545	341	3.922	10.986	10	71	172

1.5. Kasım Ayı Yatırım Teşvik Belgelerinin Belge Türlerine Göre Dağılımı

Kasım ayında düzenlenen 639 adet yatırım teşvik belgesinin 387 adedi Bölgesel, 249 adedi Genel, 2 adedi Büyük Ölçekli ve 1 adedi Stratejik mahiyete sahiptir. Yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam 84,8 milyar TL'lik sabit yatırım tutarının 5,7 milyar TL'si Bölgesel, 2,3 milyar TL'si Genel, 796 milyon TL'si Büyük Ölçekli ve 76 milyar TL'si Stratejik mahiyetteki yatırımlara aittir.

	BÖLGESEL			BÜYÜK ÖLÇEKLİ			GENEL			STRATEJİK		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2015	182	4.037	11.210	3	207	236	140	1.574	2.156	0	0	0
2016	218	3.929	10.041	0	0	0	280	1.861	1.619	0	0	0
2017	387	5.699	19.406	2	796	280	249	2.273	3.140	1	76.000	2.764

2. 2017 Yılı Ocak-Kasım Dönemi Gelişmeleri

2.1 Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Genel Karakteristikleri

2017 yılı Ocak-Kasım döneminde, öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 168,9 milyar TL olan toplam 6.899 adet Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiştir. Düzenlenen belgelerde 201.704 kişilik istihdam öngörülmektedir.

	Belge Adedi			Öngörülen Sabit Yatırım Tutarı (milyon TL)			Öngörülen İstihdam (Kişi)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
2015	212	3.675	3.887	33.680	53.334	87.015	9.465	115.843	125.308
2016	202	4.445	4.647	30.805	62.372	93.177	14.234	111.290	125.524
2017	301	6.598	6.899	92.660	76.261	168.921	20.186	181.518	201.704

Ocak-Kasım döneminde düzenlenen 6.899 adet Yatırım Teşvik Belgesinin 6.598 adedi yerli firmalar, 301 adedi yabancı sermayeli firmalar tarafından alınmıştır. Yerli firmalar için düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 76,3 milyar TL olurken, yabancı sermayeli firmalar için düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 92,7 milyar TL'dir.

2.2. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

2017 yılının Ocak-Kasım döneminde verilen teşvik belgelerinin 2.199 adedi I. Bölgede, 1.118 adedi II. Bölgede, 957 adedi III. Bölgede, 1.061 adedi IV. Bölgede, 754 adedi V. Bölgede, 790 adedi VI. Bölgede ve 20 adedi ise Muhtelif Bölgelerdedir.

	Belge Adedi			Öngörülen Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I.Bölge	1.280	1.359	2.199	18.190	45.664	35.777
II.Bölge	779	923	1.118	13.087	16.247	17.436
III.Bölge	568	740	957	17.407	6.642	86.894
IV.Bölge	412	591	1.061	7.449	10.473	13.085
V.Bölge	408	620	754	4.459	5.787	5.964
VI.Bölge	430	396	790	1.875	2.195	8.053
Muhtelif Bölgeler*	10	18	20	24.548	6.169	1.712
Toplam	3.887	4.647	6.899	87.015	93.177	168.921

* Birden fazla ili kapsayan yatırımlar

Teşvik belgelerinde öngörülen toplam sabit yatırım tutarının ise 35,8 milyar TL'si I. Bölgede, 17,4 milyar TL'si II. Bölgede, 86,9 milyar TL'si III. Bölgede, 13,1 milyar TL'si IV. Bölgede, 6 milyar TL'si V. Bölgede, 8,1 milyar TL'si VI. Bölgede ve 1,7 milyar TL'si ise Muhtelif Bölgelerdedir.

Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Yüzde Dağılımı

	Belge Adedi			Öngörülen Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I. Bölge	%33	%29	%32	%21	%49	%21
II.Bölge	%20	%20	%16	%15	%18	%10
III.Bölge	%15	%16	%14	%20	%7	%51
IV.Bölge	%11	%13	%15	%9	%11	%8
V.Bölge	%10	%13	%11	%5	%6	%4
VI.Bölge	%11	%9	%12	%2	%2	%5
Muhtelif Bölgeler*	%0,3	%0,4	%0,3	%28	%7	%1
Toplam	%100	%100	%100	%100	%100	%100

* Birden fazla ili kapsayan yatırımlar

2.3. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Mahiyetlerine Göre Dağılımı

2017 yılı Ocak-Kasım döneminde düzenlenen 6.899 adet belgenin 5.032 adedi komple yeni yatırım, 1.399 adedi tevsi, 468 adedi de diğer mahiyetlerdeki yatırımlardan oluşmaktadır. Ocak-Kasım döneminde yatırım teşvik belgelerinde öngörülen 168,9 milyar TL'lik toplam sabit yatırım tutarının 138,7 milyar TL'si komple yeni yatırım, 22,1 milyar TL'si tevsi ve 8,1 milyar TL'si ise diğer mahiyetlerdeki yatırımlardan oluşmaktadır.

	Komple Yeni Yatırım		Tevsi		Diğer*		Toplam	
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)
2015	2.708	67.314	843	15.341	336	4.360	3.887	87.015
2016	3.489	50.417	839	34.509	319	8.251	4.647	93.177
2017	5.032	138.733	1.399	22.134	468	8.054	6.899	168.921

* Modernizasyon, Entegrasyon ve Ürün çeşitlendirme yatırımları

2.4. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Ocak-Kasım döneminde verilen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen 168,9 milyar TL'lik toplam sabit yatırım tutarının 101,1 milyar TL'si Enerji sektöründe, 29,5 milyar TL'si Hizmetler sektöründe, 36,3 milyar TL'si İmalat sektöründe ve 2,1 milyar TL'si ise Madencilik sektöründedir.

	Enerji			Hizmetler			İmalat			Madencilik		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2015	640	33.651	3.477	1.354	30.550	63.316	1.775	19.692	56.476	118	3.122	2.039
2016	1.714	24.622	4.529	1.125	42.081	60.283	1.718	22.731	58.313	90	3.742	2.399
2017	2.182	101.113	7.250	1.718	29.478	95.302	2.833	36.250	95.367	166	2.081	3.785

2.5. Ocak-Kasım Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Belge Türlerine Göre Dağılımı

Ocak-Kasım döneminde düzenlenen 6.899 adet yatırım teşvik belgesinin 3.454 adedi Bölgesel, 3.428 adedi Genel, 7 adedi Büyük Ölçekli ve 10 adedi Stratejik mahiyete sahiptir. Yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam 168,9 milyar TL'lik sabit yatırım tutarının 50,4 milyar TL'si Bölgesel, 33,5 milyar TL'si Genel, 2,7 milyar TL'si Büyük Ölçekli ve 82,3 milyar TL'si stratejik mahiyetteki yatırımlara aittir.

	BÖLGESEL			BÜYÜK ÖLÇEKLİ			GENEL			STRATEJİK YATIRIMLAR		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2015	2.003	24.852	94.534	16	26.651	3.679	1.859	22.073	26.239	9	13.439	856
2016	1.816	44.613	91.057	7	4.692	7.216	2.821	40.414	26.151	3	3.459	1.100
2017	3.454	50.359	167.237	7	2.720	1.577	3.428	33.539	28.183	10	82.303	4.707

3. 2012/3305 Sayılı Karar Dönemindeki Birikimli Gelişmeler (20.06.2012 – Kasım 2017)

3.1. Yatırım Teşvik Belgelerinin Karşılaştırması

20 Haziran 2012 tarihinden Kasım 2017 sonuna kadar 27.275 adet Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiştir. Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgelerinin 25.881 adedi yerli firmalar, 1.394 adedi de yabancı sermayeli firmalar tarafından alınmıştır. Bu dönemde yerli firmalara düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 373 milyar TL olurken, yabancı sermayeli firmalara düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı ise 195,6 milyar TL'dir.

	Yabancı Sermaye	Yerli Sermaye	Toplam
Belge Adedi	1.394	25.881	27.275
Sabit Yatırım (milyon TL)	195.572	372.993	568.564
İstihdam	91.208	828.929	920.137

3.2. Yatırım Teşvik Belgelerinin Bölgesel Bazda Karşılaştırması

Bu dönemde düzenlenen Yatırım Teşvik Belgesi adedinde I. Bölge %33, II. Bölge %18, III. Bölge %15, IV. Bölge %12, V. Bölge %11, VI. Bölge %11 ve Muhtelif Bölgeler %0,4 pay almıştır. Öngörülen sabit yatırım tutarı dikkate alındığında ise I. Bölgenin payının %34, II. Bölgenin payının %15, III. Bölgenin payının %25, IV. Bölgenin payının %9, V. Bölgenin payının %5, VI. Bölgenin payının %4 ve Muhtelif Bölgelerin payının %8 olduğu görülmektedir.

	I. Bölge	II. Bölge	III. Bölge	IV. Bölge	V. Bölge	VI. Bölge	Muhtelif Bölgeler*	Toplam
Belge Adedi	9.101	4.832	4.013	3.370	2.858	3.000	101	27.275
Sabit Yatırım (Milyon TL)	192.143	82.941	141.276	50.625	30.046	23.387	48.146	568.564
İstihdam	355.108	133.665	103.620	81.323	84.958	157.379	4.084	920.137

* Birden fazla ili kapsayan yatırımlar

20 Haziran 2012 –Kasım 2017 Dönemi Yatırım Teşvik Belgelerinin Yüzde Dağılımı

	I. Bölge	II. Bölge	III. Bölge	IV. Bölge	V. Bölge	VI. Bölge	Muhtelif Bölgeler*	Toplam
%Belge Adedi	%33	%18	%15	%12	%11	%11	%0,4	%100
%Sabit Yatırım (Milyon TL)	%34	%15	%25	%9	%5	%4	%8	%100
%İstihdam	%39	%15	%11	%9	%9	%17	%0,4	%100

* Birden fazla ili kapsayan yatırımlar

3.3. Yatırım Teşvik Belgelerinin Mahiyetlerine Göre Dönemsel Karşılaştırması

20 Haziran 2012 tarihinden Kasım 2017 sonuna kadar düzenlenen 27.275 adet teşvik belgesinin 18.435 adedi Komple Yeni Yatırım, 6.553 adedi Tevsi ve 2.287 adedi Modernizasyon, Entegrasyon vb. diğer mahiyetteki yatırımlara aittir. Bu dönemde öngörülen 568,6 milyar TL'lik toplam sabit yatırım tutarının 402,2 milyar TL'si Komple Yeni Yatırım, 124,4 milyar TL'si ise Tevsi Yatırım'dır.

	Komple Yeni Yatırım	Tevsi	Diğer	Toplam
Belge Adedi	18.435	6.553	2.287	27.275
Sabit Yatırım (milyon TL)	402.239	124.361	41.965	568.564
İstihdam	694.007	190.179	35.951	920.137

3.4. Yatırım Teşvik Belgelerinin Türlerine Göre Dönemsel Karşılaştırması

20 Haziran 2012 tarihinden Kasım 2017 sonuna kadar düzenlenen 27.275 adet yatırım teşvik belgesinin 14.008 adedi Bölgesel, 82 adedi Büyük Ölçekli, 13.146 adedi Genel ve 39 adedi ise Stratejik mahiyete sahiptir. Yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam 568,6 milyar TL'lik sabit yatırım tutarının 222,5 milyar TL'si Bölgesel, 59,4 milyar TL'si Büyük Ölçekli, 164,5 milyar TL'si Genel iken 122,2 milyar TL'si Stratejik mahiyetteki yatırımlara aittir.

	Bölgesel	Büyük Ölçekli	Genel	Stratejik	Toplam
Belge Adedi	14.008	82	13.146	39	27.275
Sabit Yatırım (milyon TL)	222.518	59.398	164.470	122.179	568.564
İstihdam	705.758	23.558	179.323	11.498	920.137

3.5. Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı

20 Haziran 2012 tarihinden Kasım 2017 sonuna kadar düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen 568,6 milyar TL'lik toplam sabit yatırım tutarının 206 milyar TL'si Enerji, 163 milyar TL'si Hizmetler, 177,7 milyar TL'si İmalat, 21,9 milyar TL'si Madencilik sektörlerindedir.

SEKTÖRLER	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
Enerji	5.401	205.997	23.961
Hizmetler	7.614	163.036	410.389
İmalat	13.286	177.653	458.572
Madencilik	974	21.877	27.215
TOPLAM	27.275	568.564	920.137

(*) Bu bültende sunulan tüm değerler güncel verilerden derlenmiştir.